

Vai trò của Chatbot đối với việc cải thiện kỹ năng nói của người học

Phạm Thị Thảo, Vũ Thu Hà, Vũ Thị Hoàng Yến*

*ThS. Khoa tiếng Anh chuyên ngành, Trường Đại học Hà Nội

Received: 10/6/2024; Accepted: 16/6/2024; Published: 27/6/2024

Abstract: Speaking English is crucial and advantageous for all students. However, attaining precise and fluent English speaking skills has been difficult for many learners due to the scarcity of English-speaking environments, resulting in limited language proficiency and hesitation to speak. AI technologies are recommended for foreign language education because of their flexibility, interactivity, and learner-centered approach, which enhance oral communication. Therefore, this study proposes that incorporating AI voice chatbots into lesson plans could be beneficial for teaching and learning activities.

Keywords: AI, chatbot, education, speaking, improvement.

1. Đặt vấn đề

Nói tiếng Anh là một kỹ năng vô cùng quan trọng mà người học ngoại ngữ cần phải thành thạo bởi lẽ thông qua kỹ năng nói, chúng ta có thể thấy được kiến thức tiếng Anh của người học. Người học có thể nói tiếng Anh thành công thông qua mức độ chính xác và trôi chảy mà người đó sử dụng ngôn ngữ nói trong hội thoại. Tuy nhiên, có một số yếu tố khiến người học thường gặp khó khăn trong việc đạt được kỹ năng nói tiếng Anh như không đủ trình độ, mất động lực, môi trường lớp học và hạn chế tiếp xúc với tiếng Anh (Wang, 2014). Ngoài ra, ở các lớp học dạy tiếng Anh với tư cách là ngoại ngữ, giáo viên có thể nói bằng tiếng mẹ đẻ và điều này đã hạn chế khả năng nói tiếng Anh của học sinh vì họ không có nhiều cơ hội nói tiếng Anh trong lớp học. Hậu quả đã dẫn đến việc học sinh thiếu phát triển và thiếu khả năng nói tiếng Anh. Các cách giảng dạy lỗi thời cùng những phương pháp tiếp cận trong lớp học tiếng Anh chưa được cải tiến, hay do thực hành không đầy đủ đã hạn chế người học tiếp xúc với việc nói tiếng Anh. Vì thế, việc khắc phục những vấn đề nêu trên là cần thiết trong thời kỳ hiện đại, nơi chúng ta cần xem xét phương pháp học tập và giảng dạy linh hoạt.

Theo El Shazly (2021), công nghệ trí tuệ nhân tạo (AI) đã và đang hình thành một phương pháp học tập hiệu quả và là công cụ đặc lực dành cho người học nhờ tính linh hoạt, tính tương tác và lấy người học làm trung tâm. Công nghệ này rất có ý nghĩa trong việc tăng cường giao tiếp đối với người học. Trong số các công nghệ sử dụng trí tuệ nhân tạo, Chatbot chủ yếu được sử dụng cho giáo dục (Colace et al., 2018). Với thuật toán nhận dạng giọng nói và xử lý ngôn ngữ tự nhiên, giọng nói Chatbot có thể

nói chuyện và thảo luận nhanh chóng và rõ ràng như con người và có lợi cho các ứng dụng trong học tập. Sử dụng Chatbot trong luyện nói tiếng Anh mang lại nhiều lợi ích và tiềm năng lớn trong việc nâng cao kỹ năng ngôn ngữ cho người học. Việc tích hợp công cụ này vào các chương trình giảng dạy và học tập có thể tạo ra một môi trường học tập tiếng Anh mới mẻ và hiệu quả hơn. Bài viết này, với mục đích cải thiện kỹ năng nói của người học, sẽ cung cấp thông tin về tác động của giọng nói Chatbot - một ứng dụng công nghệ trí tuệ nhân tạo (AI) đối với kỹ năng nói. Theo đó, người học có thể nâng cao kinh nghiệm học tập và có nhiều lựa chọn hơn trong việc sử dụng các ứng dụng của Chatbot.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Ý nghĩa của Chatbot trong hỗ trợ học kỹ năng nói

Bối cảnh giáo dục hiện nay đã được thay đổi đáng kể nhờ vào sự ra đời của trí tuệ nhân tạo. Đặc biệt, lĩnh vực giảng dạy, học tập ngôn ngữ nói chung, và với tiếng Anh nói riêng cũng không là một ngoại lệ. Các lớp học truyền thống đã dần dần được chuyển sang nhiều hình thức linh hoạt hơn giúp người học có thể tương tác nhiều hơn, đem lại hứng thú, cũng như giúp quá trình học tập đạt hiệu quả cao hơn. Trong số nhiều công cụ AI góp phần vào việc học tiếng Anh, chatbot đứng đầu, cách mạng hóa cách học sinh tiếp thu và thành thạo ngôn ngữ toàn cầu này.

Việc sử dụng các phần mềm mô phỏng giúp người học luyện kỹ năng giao tiếp tiếng Anh, nhờ đó giảm rất nhiều thời gian luyện tập trực tiếp với giáo viên, trong khi đem lại hiệu quả rõ rệt so với phương pháp học truyền thống nhờ các lý do sau:

Để học nói tiếng Anh, cần có ít nhất là hai người

cùng tương tác song song (người nghe và người nói), vì vậy khác với kỹ năng viết hoặc đọc, đây là kỹ năng đòi hỏi phải có “người đồng hành”, gồm có bạn học và giáo viên. Tuy nhiên, không phải ai cũng có điều kiện để luyện tập nói tiếng Anh mọi lúc mọi nơi, với nhiều chủ đề và trình độ phù hợp. Với hàng ngàn lựa chọn các ứng dụng luyện nói cùng chatbot, bao gồm cả miễn phí hoặc trả phí, đây là một lựa chọn rất hợp lý với nhiều người học.

Kỹ năng giao tiếp có thể được coi là một trong những kỹ năng khó trong việc học tiếng Anh, vì vậy đòi hỏi nhiều thời gian hơn để luyện tập kỹ năng này. Trong khi đó, thời gian luyện tập cùng chatbot là vô hạn, miễn là người học có thiết bị máy tính hoặc điện thoại thông minh kết nối Internet.

Chatbot giúp người học thoải mái hơn khi luyện nói, vì họ không cảm thấy xấu hổ khi mắc lỗi với một con robot, trong khi họ thường có xu hướng ngại nói hơn khi học với bạn học/giáo viên vì sợ mắc lỗi. Chatbot có khả năng nhận biết và sửa lỗi giúp người học mà không khiến họ có cảm giác bị “ngượng” vì nói sai.

Các ứng dụng chatbot có thể được sử dụng linh hoạt cả dưới hình thức viết (đánh máy) và nói (ghi âm).

Trong quá trình luyện tập, người học có thể dừng lại để tra từ, trong khi đây là điều không thể trong các cuộc hội thoại thực tế.

Người học có thể theo dõi được toàn bộ quá trình học của mình, như bắt kể các ứng dụng luyện tập ngôn ngữ nào.

2.2. Một số ứng dụng Chatbot hữu ích

Hiện nay có rất nhiều các ứng dụng Chatbot được sử dụng trên thế giới, mỗi phần mềm có điểm mạnh, điểm yếu riêng. Trong giới hạn của bài báo, năm trong số các phần mềm chatbot được sử dụng phổ biến và được đánh giá là hiệu quả.

Andy

Andy là một phần mềm đóng vai trò vừa là người dạy, vừa là người bạn đồng hành cùng người học. Andy giúp giải thích các chủ điểm ngữ pháp, giải thích từ vựng khi người học không biết nghĩa. Người học chỉ cần yêu cầu một chủ đề bất kỳ, Andy sẽ hỗ trợ giải thích tất cả các thông tin cần thiết. Ngoài ra, Andy cũng đóng vai trò như người trò chuyện với người học, đề xuất chỉnh sửa khi cần thiết. Andy là phần mềm phổ biến tại Việt Nam cũng như trên thế giới.

Mondly

Đây là một phần mềm được phát triển từ năm 2014, tập trung vào ngôn ngữ giao tiếp. Phần mềm

cung cấp ngữ liệu học tập từ sơ cấp (A1) đến trung cấp (B2), vì vậy nó phù hợp với những người từ mới học tiếng Anh cho đến khi có thể giao tiếp thông thạo. Mondly được đánh giá là một trong những phần mềm tốt nhất đối với người bắt đầu học tiếng Anh, tuy nhiên với những người mong muốn nâng cấp tiếng Anh lên trình độ cao cấp (C1-C2), Mondly có phần không phù hợp. Bên cạnh việc có thể giao tiếp với Mondly, ứng dụng cung cấp các bài học hàng ngày, đòi hỏi người học phải tương tác thường xuyên để giúp tăng hiệu quả. Ngoài ra, có rất nhiều hoạt động giúp người học tương tác với Mondly, ví dụ như các bài kiểm tra ngắn, các trò chơi yêu cầu người học phải đạt được để nhận được phần thưởng. Với hình ảnh, âm thanh sinh động, ứng dụng phù hợp cho mọi lứa tuổi từ trẻ em đến người lớn.

Akinator/The Mind-reading Genie

Akinator là một vị thần có thể đọc được suy nghĩ người dùng. Chỉ cần trả lời các câu hỏi gợi ý, “vị thần” có thể đoán được bạn đang nghĩ đến nhân vật, đồ vật, hay con vật nào. Ứng dụng được thiết kế tương chừng đơn giản nhưng lại rất thú vị, là một cách thư giãn đồng thời vẫn giúp người học thu thập được lượng từ vựng vô cùng phong phú.

Kansei

Ứng dụng có nhiều điểm tương đồng với các chatbot phổ biến khác như Andy hay Mondly, điểm mạnh của nó là phân phản hồi và tương tác. Kansei đưa ra các đề xuất chỉnh sửa ngay lập tức nếu như người học mắc lỗi, nhờ đó giúp cải thiện độ chính xác về ngôn ngữ của người học. Kansei cũng được đánh giá là một ứng dụng linh hoạt, giúp người học có thể nhập vai dưới nhiều tình huống khác nhau để luyện tập ngôn ngữ trong nhiều bối cảnh khác nhau. Đây là một ứng dụng đáng để thử với nhiều người học tiếng Anh.

Aigo

Aigo là ứng dụng hoàn toàn miễn phí, chuyên tập trung vào luyện kỹ năng nói. Đây không đơn thuần là chatbot để nói chuyện mà còn chứa kho tài liệu lớn, có các chủ đề khác nhau làm ngữ liệu đầu vào. Dựa vào các chủ đề, người học có nhiều ý tưởng hơn để luyện tập hơn thay vì chỉ đơn thuần chuyện trò với chatbot. Người học cũng có thể ghi âm phần nói của mình, chương trình sẽ phân tích phần đọc dựa trên độ chính xác, trôi chảy, và tính hoàn thiện của phần nói. Ngoài ra, người dùng có thể xem lại quá trình học của mình, viết câu/đoạn và nhận được phản hồi chi tiết. Với chi phí 0 đồng, có thể nói đây là phần mềm đáng để đưa vào danh sách những chatbot hữu ích nhất.

2.4. Cách khai thác Chatbot hiệu quả

Chatbot có thể sử dụng kết hợp với lớp học tiếng Anh truyền thống, giúp tăng hiệu quả học tập cho người học. Giáo viên là người khuyến khích học sinh sử dụng chatbot để hỗ trợ quá trình học tập, rút ngắn thời gian trên lớp, và cũng là người đánh giá cuối cùng quá trình tiến bộ của học sinh. Do đó, giáo viên cần đặt ra mục tiêu rõ ràng, xây dựng lộ trình học tập phù hợp cho người học. Tiếp theo, giáo viên cần lựa chọn chatbot phù hợp với người học, với các tiêu chí như: thân thiện với người dùng; phù hợp với trình độ và nhu cầu của học sinh; tính phổ biến và sẵn có của ứng dụng ở khu vực sinh sống (liên quan đến đường truyền Internet); và cuối cùng là chi phí: ứng dụng miễn phí hay có trả phí. Giáo viên cũng là người bước đầu hướng dẫn học sinh sử dụng chatbot, sau đó dần dần để họ độc lập hơn trong quá trình học của mình. Ở các mức trình độ khác nhau, giáo viên sử dụng công cụ chatbot có thể quyết định can thiệp nhiều hay ít vào quá trình học tập của người học.

Một số các lời khuyên giúp người học khai thác chatbot một cách hiệu quả bao gồm:

Đặt câu hỏi cụ thể, cung cấp bối cảnh rõ ràng. Câu hỏi càng cụ thể và rõ ràng, câu trả lời càng chính xác và phù hợp.

Sử dụng từ khóa phù hợp, cố gắng sử dụng ngữ pháp, từ vựng chính xác. Với các câu hỏi sai từ vựng/ngữ pháp, một số các chatbot sẽ đưa ra đề xuất chỉnh sửa phù hợp.

Sử dụng linh hoạt tính năng trò chuyện bằng cách gõ văn bản và tính năng ghi âm.

Kiên nhẫn với câu trả lời của chatbot. Đôi khi câu hỏi đặt ra sai ngữ pháp/từ vựng khiến chatbot không hiểu ý của người nói, vì vậy người học cần kiên trì cho đến khi diễn đạt được ý mình muốn nói/hỏi.

Nắm được ưu nhược điểm của chatbot đang sử dụng.

Lựa chọn xen kẽ các chủ đề thú vị để tạo hứng thú khi luyện tập. Kết hợp các chủ đề học thuật và các chủ đề trong cuộc sống hàng ngày để đa dạng vốn từ vựng.

Ghi chép lại các lỗi sai để tránh lặp lại lỗi.

Chú ý đến cử chỉ, biểu hiện khuôn mặt khi nói vì đây là điều mà các chatbot học tiếng Anh thường thiếu. Việc diễn đạt nội dung cần nói kết hợp với ngôn ngữ cử chỉ sẽ giúp người học nói thể hiện tự nhiên hơn trong hoàn cảnh thực tế.

Luyện tập thường xuyên, và theo dõi sát tiến trình học tập.

3. Kết luận

Ứng dụng công nghệ trong việc học ngoại ngữ là xu thế chung của thế giới, đặc biệt người học tiếng Anh có lợi thế đa dạng nhất về tài liệu và công cụ. Mặc dù chatbot vẫn tồn tại một số hạn chế nhất định về mặt kỹ thuật hoặc ngữ liệu đầu vào, chắc chắn nó sẽ phát triển hơn và càng ngày trở nên hoàn thiện, “giống con người” hơn. Có ý kiến cho rằng sẽ mất chậm nhất khoảng 50 năm để chatbot có khả năng hỗ trợ cao cho con người trong việc học ngoại ngữ, tuy nhiên không ai có thể khẳng định được liệu chatbot có thể thay thế giáo viên và lớp học truyền thống hay không. Nhu cầu của người học, và quan trọng nhất là mức độ hiệu quả của chatbot sẽ là câu trả lời cho câu hỏi này.

Thực tế hiện nay, việc sử dụng các chatbot trong các cơ sở giáo dục phần lớn là do giáo viên tự tìm tòi và khuyến khích học sinh sử dụng bên cạnh giờ học ở trên lớp, vẫn chưa có một hướng dẫn chính thức hoặc quy định rõ ràng về mức độ sử dụng các ứng dụng trong khóa học. Do đó, cần có những nghiên cứu cụ thể về mức độ hiệu quả và phù hợp của các ứng dụng để từ đó khuyến khích giáo viên cũng như học sinh khai thác tối đa được nguồn tài liệu này. Có thể nói, xu hướng sử dụng chatbot trong luyện nói tiếng Anh kết hợp lớp học truyền thống sẽ ngày càng phổ biến và đang được chứng minh là phương pháp hiệu quả nhất hiện nay.

Tài liệu tham khảo

1. Colace, F., Santo, M. D., Lombardi, M., Pascale, F., Pietrosanto, A., & Lemma, S. (2018).

Chatbot for e-learning: A case of study. *International Journal of Mechanical Engineering and Robotics Research*, 7(5), 528-533. <https://doi.org/10.18178/ijmerr.7.5.528-533>

2. Eisenring, M.A.A & Hairul, M. A. (2024). The use of chatbot in the English language teaching to promote modern language learning: a literature review. *International Journal of Indonesian Education and Teaching*, 8(1), 127-139.

3. El Shazly, R. (2021). Effects of artificial intelligence on English speaking anxiety and speaking performance: A case study. *Expert Systems*, 38(3), e12667. <https://doi.org/10.1111/exsy.12667>

4. Tam Duong & Suksan Suppasetsee. (2024). The effects of an artificial intelligence voice chatbot on improving Vietnamese undergraduate students' English speaking skills, 23(3), 293-321. <https://doi.org/10.26803/ijlter.23.3.15>